

TOEPFER, Alfred C. (Hamburg 1894 – 8 oktober 1994).

Was de zoon van een kleine winkelier, selfmade man, die zich opwerkte tot een internationale groothandelaar in voedingswaren. In de Eerste Wereldoorlog verbleef Toepfer als officier onder meer in Vlaanderen.

Trouw aan de ideeën van de Wandervögel, waarvan hij in 1913 lid werd, gebruikte hij zijn kapitaal om in 1925 een aantal jeugdherbergen op te richten en aan natuurbescherming te doen. Dankzij hem kon het Naturschutzpark Lüneburger Heide totstandkomen. Toepfer toonde vooral grote belangstelling voor de Nederduitse culturele sfeer en dus ook voor Nederland en Vlaanderen. In de jaren 1920 behoorde hij tot de geestesgenoten en vrienden van de schrijver Ernst Jünger. In 1931 creëerde hij de stichting FVS, genoemd naar Friedrich von Schiller en Freiherr von Stein, met het doel kunstenaars en wetenschapsbeoefenaren te stimuleren. Dat leidde tot de oprichting van conferentieoorden en volkshogescholen en tot een reeks prijzen voor cultuurdragers uit Noordwest-Europa en uit de Nederlanden. Een zijner bekendste initiatieven is de in 1935 opgerichte **Rembrandtprijs**, die voor de Tweede Wereldoorlog onder meer aan **Stijn Streuvels** werd toegekend en onder de Tweede Wereldoorlog aan **Raf Verhulst** en **Felix Timmermans**.

In 1936 werd Toepfer door de Gestapo elf maanden gevangengezet onder verdenking van hulp aan opposanten van het nazi-regime en verdediging van joden. In het begin van de Tweede Wereldoorlog werd hij gelast met een culturele informatieopdracht in Nederland en Vlaanderen, maar op last van de ss-leiding overgeplaatst naar Parijs en ten

slotte naar het oostfront. In Parijs was hij een van hen die Ernst Jünger stimuleerden tot het schrijven van zijn clandestiene werk *Der Friede*.

LITERATUUR: A. Coolen, 'Bezoek uit Hamburg', in *Antoon Coolen: Bevrijd Vaderland*, 1945; – 'Die Welt im Gespräch. Ich bin kein Weltverbesserer-ich lebe bewusst', in *Die Welt* (10 juli 1989); – A.P., 'DPA: Zum Tod des Hamburger Mäzens Alfred C. Toepfer. Der Beschützer der Erika', in *Rheinische Post* (9 oktober 1993); – J. Ipema, 'Alfred Toepfer. Nederduits, Pan-Germaan of Groot-Nederlander?', in *WT*, jg. 53, nr. 1 (1994), p. 34-54.

GASTON DURNEZ